

● De doorbraak van Linux op de desktop? ●

Jan Stedehouder

Het bruist in de Linuxwereld, want het lijkt dit jaar nu echt te gaan gebeuren: de doorbraak van Linux als besturingssysteem voor de desktop. Linus Torvalds ziet de toevoeging van ondersteuning van het synchroonmatige geheugen in kernel 6.4.12-28 als een belangrijke stap in de juiste richting. 'We hebben nu de ondersteuning voor stemgestuurde systemen op kernel-niveau.' Binnenkort zien we dan ook de eerste distributie verschijnen met ext.9, zoals MepubianSpire en Novell Red Hat. Mark Shuttleworth, de oude CEO van MepubianSpire, kan er nog steeds enthousiast over worden. 'Wonkey Willy wordt de meest stabiele vernieuwende distributie die wij aan gebruikers presenteren en nu de vrijgave van Microsoft Himalaya opnieuw is uitgesteld is het de uitgelezen kans om ons marktaandeel te vergroten.'

Tja, wanneer zou het nu eindelijk gaan gebeuren? De doorbraak van Linux op de desktop wordt al jaren verwacht en ieder jaar schijnt het toch weer niet gebeurd te zijn. En het zag er dit jaar - 2007- toch zo goed uit! Windows Vista is veel te duur, stelt veel te hoge eisen aan de hardware en wat krijg je daarvoor? Eye candy die een half jaar eerder al in Linux zat! Tenminste, bij dat deel van de Linux sleutelaars dat in staat was om zelf de gesloten drivers van hun gra-

fische kaarten te installeren en de pakketbronnen voor Compiz/Beryl toe te voegen. De hoofdstroom moet nog even wachten op Ubuntu 'Gutsy Gibbon', want dan wordt het misschien toegevoegd.

Wat ontbreekt er eigenlijk aan Linux? Maar laten we even een gezonde afstand nemen van onze favoriete distributie en gewoon de volgende vraag stellen: "Wat ontbreekt er nog aan de huidige generatie distributies dat een regulier en dagelijks gebruik van Linux in de weg staat, zowel thuis als in organisaties?" Wat ontbreekt er? Tekstverwerking? Rekenprogramma's? E-mail en groupware? Gebruikersbeheer voor organisaties? Multimediafuncties? Veiligheid? Sorry, maar ik kan nu echt niks bedenken wat voor pakweg 90% van de huidige Windows gebruikers nog moet worden toegevoegd aan een Linuxdistributie. Ik durf zelfs te beweren dat Linux al een paar jaar klaar is voor een doorbraak naar de desktop. Waarom gebeurt het dan niet?

Okay, nu allemaal in koor: "Ja, wat wil je? Elke computer die wordt verkocht heeft Windows voorgeïnstalleerd staan." Klopt. Zelfs een bedrijf als HP levert desktopcomputers met Windows en niet met Linux, al ondersteunen ze dat verder graag. "Tja," zegt de handel, "er is ook geen vraag naar wat anders." En dat klopt als een zeer achterhoofd. Er is geen vraag naar Linux, dus ook geen aanbod. Omgekeerd, aangezien het niet aangeboden wordt, zal er ook niet snel een vraag komen. Het grote probleem

bij de verwachte doorbraak van Linux is dat vooral techneuten die verwachten. Logisch toch? De nieuwste snuffjes verkopen zichzelf toch wel... Nee dus.

De commerciële achterstand van Linux

Microsoft is niet alleen dominant aanwezig in het aanbod, onder andere door handige kortingen te geven aan de handel. De dames en heren uit Redmond weten ook precies wat ze moeten doen om de vraag te stimuleren.

Waarom waren de hardwarefabrikanten en de handel zo blij met Vista? Was dat vanwege de technologische superioriteit van het nieuwe besturingssysteem? Natuurlijk niet. Vista heeft wel minimaal 1 Gb RAM geheugen nodig, het dubbele van Windows XP. Plus een grafische kaart met minimaal 256 Mb RAM aan boord. En het liefst natuurlijk ..... Vul maar in.

Vista betekent kassa voor de producenten en handelaren. Het is een prachtige vorm van koppelverkoop. De klachten van sommige softwarefabrikanten hadden dan ook niets te maken met de vermeende kwaliteit van Vista, maar meer met het feit dat zij niet tot de centrale partners bij de lancering van Vista behoorden. Zij willen maar wat graag op de Windows Marktplaats terecht komen. Handel. Kassa. Geld.

En Linux? Sorry, maar dat is niet aantrekkelijk voor de inkopers. Linux draait namelijk heel goed en heel snel op de hardware van gisteren. En die is al verkocht.

Linux zorgt niet voor nieuwe omzet of voor de mogelijkheid om hogere prijzen te rekenen voor dezelfde functionaliteit.

Diepere oorzaken

De vraag van de consument dan? Die moeten toch druk kunnen uitoefenen? Theoretisch gezien wel en als de massa gebruikers die naar Linux vragen maar groot genoeg is, zal de handel daar simpelweg in mee gaan. Maar....

- Aankomende docenten krijgen in de lerarenopleidingen de mogelijkheid om delen van het ECDL (computerrijbewijs) te halen. De lesboeken hebben alle betrekking op Windows en Microsoft Office;
- Kinderen die hun eerste stappen zetten in het gebruik van de computer, zowel thuis als op school, maken uitsluitend kennis met Windows, MSN en Microsoft Office;
- Bezoekers van internetcafés en zogenaamde e-centra (ingericht met belastinggeld) nemen plaats achter een computer met Windows, Microsoft Office en MSN;
- Langdurig werklozen krijgen van het re-integratiebureau een computertraining aangeboden. Mogen jullie raden welk systeem en welke programma's centraal staan.

Het ECDL is op zich een mooi raamwerk. Het computerrijbewijs is volstrekt neutraal geformuleerd, maar toch is de uitwerking in lesboeken en examens uitsluitend toegespitst op Windows en Microsoft Office. Zolang die eenzijdige oriëntatie in de IT-opvoeding niet verandert, kan Linux niet doorbreken op de desktop. Maar ik heb ook geen zin om tot 2023 te wachten. Hoe gaan we dit oplossen?

De vraag stellen is 'm ook beantwoorden. Een paar dingen zijn wat mij be-

treft al overduidelijk. Op dit moment zijn er voldoende distributies die meer dan geschikt zijn voor dagelijks gebruik thuis en in een zakelijke omgeving. Het aantal problemen met hardware en software is óf snel op te lossen óf is slechts voor een relatief kleine groep dermate zwaarwegend dat de overstap naar Linux nog even uitgesteld moet worden. We hoeven, nee, moeten dus niet wachten tot de volgende generatie vernieuwingen in Linux is ingebouwd. En het heeft absoluut geen zin om te wachten tot de 'dozenschuivers' het licht hebben gezien ten aanzien van Linux en massaal besluiten Windows in te ruilen voor een van de distributies. Jawel, Dell heeft na een flitsende campagne van Linux-liefhebbers besloten een deel van het assortiment met Ubuntu Linux uit te rusten. Iedereen blij natuurlijk. Helaas ben ik bang dat dit op een groot fiasco zal uitlopen. Linux wordt geen grote speler op de desktop omdat wij het willen. Willen is niet genoeg, het nog verder doorontwikkelen van Linux is ook niet genoeg. Maar wat dan wel?

De Linux Proliferation Agreement

De ontwikkeling en verspreiding van Linux is tot dusverre (grotfweg) bepaald door twee groepen: de ontwikkelaars en bedrijven die het inzetten in de concurrentiestrijd met Microsoft. Hier en daar proberen locale en nationale overheden een bijdrage te leveren door het gebruik van open standaarden en open source software 'verplicht' te stellen. Het is een begin, maar - opnieuw - we moeten daar niet op wachten noch op vertrouwen. Er zijn al meer dan voldoende overheden op hun schreden teruggekeerd en na de volgende verkiezingen kan het sowieso

ook weer afgelopen zijn. Zolang Windows in het publieke domein (onderwijs, e-centra, internetcafés) als enige systeem bekend is, zal er nauwelijks een verandering in het gebruik optreden. Wij - Linux desktop-gebruikers - zijn van marginale betekenis in het geheel. Sommigen spannen zich al behoorlijk in om vrienden, familie, kennissen en buren te overtuigen dat Linux best goed kan zijn en jubelen bij iedere nieuwe 'bekeerling'. Wij 'wonen' bijna in Linux forums en IRC-kanalen om nieuwelingen de hand toe te reiken bij het oplossen van problemen. Zoals een bekend jurylid in de jaren 80 ook al zei: "Vooral doorgaan...".

Het realiseren van een doorbraak op de desktop is een kwestie van de lange adem. Waar ik voor pleit is de ontwikkeling van een maatschappelijke beweging die zich wereldwijd inzet voor de promotie en verspreiding van Linux als systeem voor eindgebruikers, naar analogie van de ontwikkelgemeenschappen die Linux als technisch systeem mogelijk hebben gemaakt. Waarom zouden alleen de hackers hun kostbare tijd en energie belangeloos inzetten? Wordt het ondertussen niet eens tijd dat wij als 'early adopters' op een structurele en georganiseerde manier dat ook gaan doen? Ik ben een groot voorstander voor de afkondiging van een Linux Proliferation Agreement, een charter op basis waarvan op tal van manieren Linux proactief wordt gepromoot door gekwalificeerde eindgebruikers.

Wat moet er onder de Linux Proliferation Agreement worden gedaan? Kort gezegd: Linux moet duidelijk aanwezig zijn in

het publieke domein. Dat betekent het inrichten van openbare e-centra die goed worden onderhouden, waar hulp beschikbaar is en waar voortdurend trainingen en cursussen worden gegeven in het gebruik van Linux en open source software. Dat betekent het aanbieden van laagdrempelige trainingen en cursussen in buurtcentra en op scholen, voor kinderen, ouders en professionals in vakgebieden buiten de IT. Dat betekent het gebruik maken van alle mogelijke promotiekanalen om Linux zichtbaar te maken, in huis aan huis bladen en in specifieke branchegerichte media. Geen algemene artikelen, maar diepteartikelen die Linux- en open source-oplossingen laat zien voor reële dagelijkse vraagstukken in organisaties. Het betekent de ontwikkeling van lesmaterialen voor de eigen trainingen en cursussen, maar ook voor gebruik in scholen. Een ECDL-invulling die volledig open source is en waarvan de uitwerking aan de eindtermen en examencriteria kan voldoen.

De Linux Proliferation Agreement moet niet een los verband van enthousiaste vrijwilligers zijn, maar moet langs soortgelijke lijnen als het Debian Project worden georganiseerd. Het LPA-charter moet het doel duidelijk vaststellen en moet doordrongen zijn van de notie van kwaliteit. De organisatie moet zich zodanig doorontwikkelen dat organisaties weten dat het binnenhalen van een LPA-vrijwilliger garandeert dat het geleverde product aan hoge kwaliteits-

normen voldoet. Dat vraagt om interne training en coaching. Dat vraagt om een certificeringsmodel. Dat vraagt om het samenstellen van een register van gecertificeerde LPA-vrijwilligers. Aan de promotionele kant is de organisatie verantwoordelijk voor een duidelijke 'branding' met de ontwikkeling van marketingkits, materialen, etc. Die kwaliteit en dat netwerk moeten dan weer gebruikt worden bij het werven van fondsen en sponsors.

Wat betekent dat voor ons? Misschien dat ons gevraagd gaat worden iedere week vier uur als beheerder aanwezig te zijn in het e-centrum. Dat je jezelf verbindt aan het verzorgen van een trainingscyclus OpenOffice.org voor de komende 20 weken op zaterdagmiddag. Want dat moet wel duidelijk zijn: inzet voor de Linux Proliferation Agreement haalt een heel stuk van de vrijblijvendheid van de promotie van Linux weg. Maar is dat dan anders voor de ontwikkelaars van Linux? Als er een ernstig probleem is met de kernel verwachten wij toch ook dat binnen een tijdsbestek van uren een goede oplossing beschikbaar is? Ik denk dat het tijd is dat wij als eindgebruikers onze verantwoordelijkheid nemen.

Dit artikel is eerder verschenen op www.opensourcelearning.info/blog onder de titel *The need for the Linux Proliferation Agreement* en heeft redelijk wat positieve reacties opgeleverd in de blogsfeer. Aangezien niet iedereen de Engelse taal even goed machtig is, is het artikel hier vertaald opgenomen.

